

บทบาทของธนาคารกลางในการพัฒนาการให้สินเชื่อ

นางนิตยา บุญนิรันดร

002783

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาบัตรมหาบัณฑิต

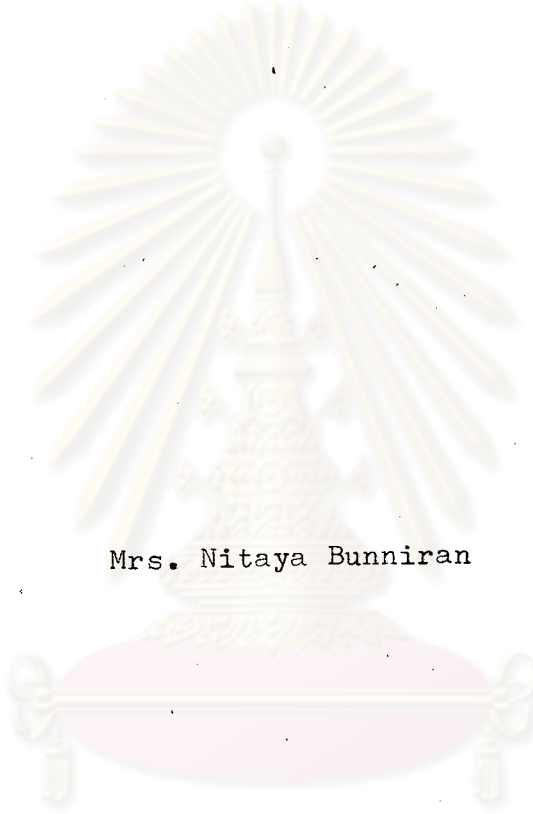
แผนกวิชาการบัญชี

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2521

I15930292

THE ROLE OF THE CENTRAL BANK IN CREDIT DEVELOPMENT

Mrs. Nitaya Bunniran

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Accounting

Department of Accountancy

Graduate School

Chulalongkorn University

๗
1978

หัวข้อวิทยานิพนธ์   บทบาทของธนาคารกลางในการพัฒนาการให้สินเชื่อ
โดย   นางนิตยา บุญจันทร์
แผนกวิชา   การบัญชี
อาจารย์ที่ปรึกษา   อาจารย์ วารี หะวานนท์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบริหารธุรกิจ

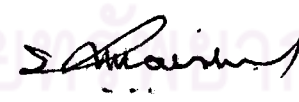
คณบดี บัณฑิตวิทยาลัย

(ศาสตราจารย์ ดร. วิศิษฐ์ ประจวบเหมาะ)

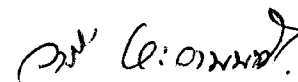
คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

 ประธานกรรมการ
(ศาสตราจารย์ เต็มศักดิ์ กงษณมระ)

กรรมการ

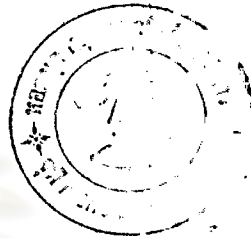

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ปัญญา ทันตยวงศ์)

กรรมการ

(อาจารย์ วารี หะวานนท์)

หัวข้อวิทยานิพนธ์
ชื่อ
อาจารย์ที่ปรึกษา
แผนกวิชา
ปีการศึกษา

บทบาทของธนาคารกลางในการพัฒนาการให้สินเชื่อ
นางนิตยา บุญนิรันดร
อาจารย์วารี ทะวานนท์
การบัญชี
2520

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์เรื่องนี้ เป็นการศึกษามบทบาทของธนาคารแห่งประเทศไทยในการพัฒนาการให้สินเชื่อ โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษาปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจากการพัฒนาการให้สินเชื่อ เพื่อประโยชน์ต่อธนาคารแห่งประเทศไทย ธนาคารพาณิชย์ สถาบันการเงิน และบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้องกับการให้สินเชื่อ การศึกษาวิจัยได้อาศัยการศึกษาจากบทบัญญัติของกฎหมาย เอกสาร จดสาร บทความ ตำราทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ตลอดจนประกาศต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมสินเชื่อ นอกจากนี้ยังได้สอบถามบุคคลผู้มีความรู้และประสบการณ์

ขอบเขตของการศึกษาวิจัย โดยที่บทบาทของธนาคารแห่งประเทศไทยในการพัฒนาการให้สินเชื่อนี้ กระทำได้กว้างขวางหลายทาง ทั้งด้าน การวางโครงสร้างสถาบันการเงิน การดำเนินนโยบายทางการเงิน และการระดมเงินออมเพื่อนำมาให้สินเชื่อทั้งระยะสั้น ระยะยาว และการให้สินเชื่อโดยธนาคารแห่งประเทศไทยโดยตรง แต่การศึกษาวินิจฉัยเรื่องนี้จะเน้นเฉพาะการดำเนินนโยบายการควบคุมสินเชื่อและการให้สินเชื่อของธนาคารแห่งประเทศไทยโดยตรงเท่านั้น

สำหรับเนื้อหาได้ศึกษาการให้สินเชื่อและการควบคุมการให้สินเชื่อโดยธนาคารกลางของต่างประเทศทั้งที่มีระบบเศรษฐกิจที่เจริญแล้ว เช่นประเทศสหรัฐอเมริกาและประเทศญี่ปุ่น และประเทศที่มีระบบเศรษฐกิจคล้ายคลึงกับประเทศไทย คือประเทศอินโดนีเซียและเกาหลี เพื่อใช้เป็นแนวความคิดในการควบคุมและการให้สินเชื่อของธนาคารแห่งประเทศไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งศึกษาว่าธนาคารแห่งประเทศไทยมีวิธีการควบคุมเครดิตอย่างไรบ้าง นอกจากนี้ยัง

กล่าวถึงการให้สินเชื่อของธนาคารแห่งประเทศไทยในปัจจุบันว่าได้กระทำแล้วเพียงใด อย่าง
 ไรบ้าง ในฐานะที่ธนาคารแห่งประเทศไทยเป็นธนาคารกลางและเป็นผู้ให้กู้ยืมแหล่งสุดท้ายแก่
 ธนาคารพาณิชย์และสถาบันการเงินอื่น ๆ นอกจากนี้ธนาคารแห่งประเทศไทยยังได้ส่งเสริม
 กิจกรรมบางประเภทอันจำเป็นต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ โดยการรับช่วงซื้อลดตั๋วสัญญาใช้เงินที่
 เกิดจากการส่งสินค้าออก อุตสาหกรรมและเกษตรกรรม สำหรับการรับช่วงซื้อลดตั๋วสัญญาใช้
 เงินที่ธนาคารแห่งประเทศไทยได้กระทำอยู่นั้น ธนาคารแห่งประเทศไทยได้วางระเบียบต่าง ๆ
 ไว้ เพื่อให้ควบคุมการรับช่วงซื้อลดตั๋วสัญญาใช้เงิน เมื่อนำหลักการดังกล่าวมาปรับเข้ากับข้อ
 เท็จจริงในทางปฏิบัติ ทำให้เกิดปัญหาบางประการขึ้น ฉะนั้นจึงได้ศึกษาปัญหาและประเมิน
 พิจารณาในการรับช่วงซื้อลดตั๋วสัญญาใช้เงินที่ประสบอยู่ในปัจจุบัน เช่นปัญหาในระเบียบของธนาคาร
 แห่งประเทศไทย ปัญหาที่เกิดขึ้นกับธนาคารพาณิชย์ และปัญหาในตัวของผู้ได้รับการอนุเคราะห์
 การแก้ปัญหาต่าง ๆ เหล่านี้จะบรรลุผลสำเร็จหรือไม่ขึ้นอยู่กับความร่วมมือของธนาคารพาณิชย์
 และสถาบันการเงินอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องด้วย

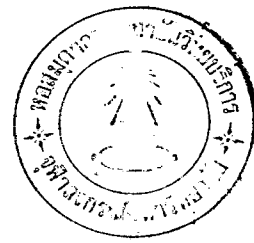
อนึ่ง วิทยานิพนธ์เรื่องนี้ ผู้เขียน เขียนในฐานะนิสิตคนหนึ่งที่ต้องควรแสดงความคิดเห็น
 อย่างอิสระเสรี ความคิดเห็นต่าง ๆ ที่ปรากฏในวิทยานิพนธ์นี้บางส่วนเป็นของผู้เขียนเองโดย
 สิ้นเชิง.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

countries which have the same kind of economic systems as Thailand such as India and Korea in order to compare with the credit control given by the Bank of Thailand. Nowadays, The Bank of Thailand, as the central Bank and the lender of last resort for commercial Banks and other financial institutions has the duty of controlling credit so that it should be at a suitable level according to the economic environment. Moreover, The Bank of Thailand has the policy to promote credit through the rediscount facility given to commercial banks for export, industrial and agricultural bills which are deemed essential for the economic development. The problem related to the rediscount facility of commercial banks and beneficiaries of the facility based on inquiries of related officials and other people who is concerned. Whether these problems will be solved or not depending on everyone who relates to these matters.

The writer, as a student, would like to undertake the study as objectively as possible and so the suggestion given in the thesis represents the writer's own conclusions derived from this study.

กติการวมประกาศ

ความสำเร็จของวิทยานิพนธ์เล่มนี้ ผู้เขียนได้รับความร่วมมือจากเจ้าหน้าที่ของ ธนาคารพาณิชย์ ธนาคาร เพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร บริษัทเงินทุนอุตสาหกรรม แห่งประเทศไทย ที่ไดกรรณาให้คำปรึกษาแนะนำด้วยดีตลอดมา ทางธนาคารแห่งประเทศไทย ผู้เขียนได้รับความร่วมมืออย่างดียิ่งจากเจ้าหน้าที่ห้องสมุด เจ้าหน้าที่ฝ่ายวิชาการ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง คุณสมหมาย ปัญญาธร คุณอำนาจ ลิมตระกูล ไดกรรณาให้ขอมูลตลอดจนขอคิด เห็นแก่ผู้เขียนเป็นอย่างดี

ผู้เขียนได้รับคำแนะนำวิจารณ์ให้ขอคิดเห็น และตรวจสอบข้อผิดพลาดตลอดจนการ เรียบเรียงวิทยานิพนธ์เล่มนี้อย่างจริงจังจากท่านอาจารย์วารี หะวานนท์ รองผู้อำนวยการ ฝ่ายตรวจสอบกิจการภายในธนาคารแห่งประเทศไทย ซึ่งเป็นอาจารย์ผู้ควบคุมการศึกษาวิจัย ทำให้วิทยานิพนธ์นี้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น นอกจากนี้ยังได้รับความกรุณาอย่างมากจากศาสตราจารย์เต็มศักดิ์ กลุขนามระ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ปัญญา คันตियวงค์ กรรมการ ตรวจวิทยานิพนธ์ ในการให้คำแนะนำวิจารณ์และแก้ไขที่มีคุณค่ายิ่ง

นอกจากนี้ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณ คณะกรรมการธนาคารกสิกรไทย ซึ่งได้ให้ ความอนุเคราะห์โดยมอบทุนวิจัยวิทยานิพนธ์แก่ผู้เขียนเป็นจำนวนทั้งสิ้น 5,000.-บาท (ห้าพัน- บาทถ้วน)

หากปราศจากความช่วยเหลือและสนับสนุนของท่านทั้งที่ไกลแสนไกลและมีได้ กลดนามขางคน ตลอดจนเพื่อน ๆ ทั้งหลาย วิทยานิพนธ์นี้คงยากที่จะบรรลุผลสำเร็จได้ ผู้เขียนจึงใคร่ขอกราบขอบพระคุณอย่างสูง ความดีของวิทยานิพนธ์นี้ ผู้เขียนขอมอบให้ท่านผู้มี ส่วนช่วยเหลือ ส่วนผู้เขียนขอออมรับแต่เพียงความรู้ออกจนความผิดพลาดที่อาจมีขึ้นเท่านั้น.

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	๗
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	๘
กิตติกรรมประกาศ.....	๙
รายการตารางและภาพประกอบ.....	๑๑
บทที่	
1 บทนำ	
วัตถุประสงค์ของการศึกษาวิจัย.....	2
ขอบเขตของการศึกษาวิจัย.....	4
วิธีการศึกษาวิจัย.....	5
ประโยชน์ที่ได้รับจากการศึกษาวิจัย.....	7
2 ระบบและวิธีการให้สินเชื่อของธนาคารกลางในประเทศต่าง ๆ	
ระบบและวิธีการให้สินเชื่อของธนาคารกลางในประเทศสหรัฐอเมริกา.....	9
ระบบและวิธีการให้สินเชื่อของธนาคารกลางในประเทศญี่ปุ่น.....	33
ระบบและวิธีการให้สินเชื่อของธนาคารกลางในประเทศเกาหลี.....	46
ระบบและวิธีการให้สินเชื่อของธนาคารกลางในประเทศอินเดีย.....	60
3 วิวัฒนาการการให้สินเชื่อของธนาคารแห่งประเทศไทย	
ความเป็นมา.....	73
การควบคุมเครดิตในระหว่างสงคราม.....	74
พระราชกำหนดควบคุมเครดิตในภาวะคับขัน.....	75
พระราชบัญญัติควบคุมเครดิตในภาวะคับขัน.....	78
พระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. 2488.....	79
พระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. 2505.....	81
วิวัฒนาการของตัวเงินคลัง.....	94

บท

4 การควบคุมการให้สินเชื่อโดยธนาคารกลาง

    การกำหนดอัตราเงินสำรองตามกฎหมาย..... 101

    การกำหนดอัตราส่วนเงินกองทุนต่อสินทรัพย์ทั้งสิ้น..... 107

    การกำหนดอัตราส่วนใหญ่แบงก์พาณิชย์โดยบุคคลหนึ่งต่อเงินกองทุน..... 112

    การกำหนดอัตราดอกเบี้ยเงินฝากและเงินใหญ่ของธนาคารพาณิชย์..... 115

    การแนะนำให้ธนาคารพาณิชย์ปฏิบัติตามนโยบายรัฐบาล..... 116

5 การพัฒนาการให้สินเชื่อของธนาคารแห่งประเทศไทยในปัจจุบัน

    การให้ธนาคารพาณิชย์ต่าง ๆ กู้ยืม..... 117

    การรับช่วงซื้อลดตั๋วสัญญาใช้เงิน..... 127

        - การรับช่วงซื้อลดตั๋วสัญญาใช้เงินที่เกิดจากการส่ง
            สินค้าออก..... 128

        - การรับช่วงซื้อลดตั๋วสัญญาใช้เงินอันเนื่องมาจาก
            ผู้ประกอบการ..... 132

        - การรับช่วงซื้อลดตั๋วสัญญาใช้เงินอันเนื่องมาจาก
            การผลิตทางการเกษตร..... 136

            - การรับช่วงซื้อลดตั๋วสัญญาใช้เงินที่เกิดจาก
                การผลิตทางการเกษตร..... 140

        - การรับช่วงซื้อลดตั๋วสัญญาใช้เงินที่เกิดจาก
            การให้สินเชื่อโดยมีผลิตผลเกษตรเป็นประกัน..... 141

	หน้า
- การรับช่วงซื้อรถตัวสัญญาใช้เงินที่เกิดจากการ การเลี้ยงสัตว์.....	142
- การรับช่วงซื้อรถตัวสัญญาใช้เงินที่เกิดจากการ การจัดซื้อวัสดุการเกษตร	143
- ปัญหาและอุปสรรคในการให้ความอนุเคราะห์แก่ผู้ประกอบการ อุตสาหกรรมและการเกษตรและทางแก้ไข.....	144
การพัฒนาการให้สินเชื่อโดยสถาบันการเงินอื่น ๆ.....	151
ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย.....	155
6 สรุปและขอเสนอแนะ.....	158
บรรณานุกรม.....	168
ประวัติ.....	171

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางและภาพประกอบ

ตารางที่	หน้า
1 อัตราดอกเบี้ยทางการของธนาคารแห่งประเทศไทย.....	37
2 อัตราเงินสำรองตามที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนด.....	42
3 อัตราเงินสดสำรองตามที่ Bank of Korea กำหนด.....	48
4 การเปลี่ยนแปลงอัตราดอกเบี้ยของธนาคารแห่งประเทศไทย.....	64
5 การเปลี่ยนแปลงอัตราส่วนควบคุมเครดิตสำหรับธนาคารพาณิชย์.....	79
6 ประกาศของธนาคารแห่งประเทศไทยตามความใน พ.ร.บ. ธนาคาร พาณิชย์ พ.ศ. 2505	93
7 การดำรงเงินกองทุนของระบบธนาคารพาณิชย์ในประเทศไทย.....	111
8 ตารางการเปรียบเทียบเงินใหญ่ยืมและรับวงซื้อลดตั๋วเงินปี 2518 - 2519.....	123
9 ตารางจำนวนเงินที่ธนาคารพาณิชย์ยืม ปี 2502 - 2519.....	125
10 ตารางยอดเงินที่ธนาคารพาณิชย์และรับวงซื้อลดตั๋วคงค้าง.....	126
11 เงินกู้และเงินใหญ่ยืมของธนาคารเพื่อการเกษตรฯ.....	150
ภาพประกอบที่	
1 ตัวอย่างเอกสารการวิเคราะห์เครดิตลูกค้าของ FRB.....	28
2 ตัวอย่าง Application ในการกู้ยืมเงินจาก FRB.....	28
3 ตัวอย่าง Commercial Paper ของ FRB.....	29
4 ตัวอย่าง Credit Advice	30
5 ตัวอย่างการคำนวณเงินสดสำรองตามกฎหมายของประเทศไทย.....	105-106
6 วิธีการรับวงซื้อลดตั๋วสัญญาใช้เงิน.....	127
7 ตัวอย่างตั๋วสัญญาใช้เงิน.....	129